Övningstillfälle 1: Teoretiska övningar · 1MA020 Vilhelm Agdur¹

24 januari 2023

Detta dokument innehåller en samling övningar i kombinatorik som inte kräver någon programmering, utan är avsedda att lösas med papper och penna. Merparten av dessa problem är svårare än potentiella tentaproblem, eftersom de är avsedda att lösas i grupp över en längre tid, inte snabbt och individuellt i en tentasal.

Övning 1. Det finns k stycken olika sorters vykort i en butik, och du vill skicka ett vykort till varje av dina n vänner.

- 1. Hur många sätt kan du göra detta på om det inte finns några ytterligare begränsningar?
- 2. Vad blir svaret om alla korten du skickar skall vara olika?
- 3. Vad blir svaret om du skall skicka två olika vykort till varje vän, men olika vänner kan få samma vykort?

Övning 2. Bevisa att $\binom{n}{k}$ och $\binom{n}{n-k}$ är polynom i n om vi håller k fixt.²

Övning 3. Ge ett kombinatoriskt bevis för följande likhet, där vi antar att *x* är ett heltal:

$$\sum_{k=0}^{n} {n \brace k} x(x-1) \dots (x-k+1) = x^{n}.$$

Övning 4. Låt B_n beteckna det nte Bell-talet, vilket ger antalet mängdpartitioner av en mängd av n element oavsett antal delar.³

- i) Finn en rekursion för Bell-talen.
- ii) Bevisa att⁴

$$B_n = \frac{1}{e} \sum_{k=0}^{\infty} \frac{k^n}{k!}.$$

iii) Ge ett kombinatoriskt bevis för att

$$B_n = \sum_{\substack{k_1, k_2, \dots, k_n \ge 0 \\ k_1 + 2k_2 + \dots nk_n = n}} \frac{n!}{\prod_{i=1}^n k_i! (i!)^{k_i}}.$$

Övning 5. Bevisa att

$$\sum_{k=0}^{\left\lfloor \frac{n}{2} \right\rfloor} \binom{n}{2k} = 2^{n-1},$$

med ett kombinatoriskt och ett algebraiskt bevis.5

¹ vilhelm.agdur@math.uu.se

- ² Två ledtråd för partitionstalen:
- Hur många av elementen kan hamna i en hög där de inte är enda elementet i högen?
- 2. Vi kan skriva

$$\begin{Bmatrix} n \\ n-k \end{Bmatrix} = \sum_{j=0}^{2k} a_{j,k} \binom{n}{j},$$

där $a_{j,k}$ är tal med en kombinatorisk tolkning, och enbart beror på j och k och inte på n.

3 Alltså är

$$B_n = \sum_{k=1}^n \binom{n}{k}.$$

⁴ Det är inte nödvändigtvis så att den enklaste lösningen använder rekursionen ni just funnit, även om ordningen på övningarna så klart antyder det.

⁵ Ledtråd för det algebraiska: Betrakta också

$$\sum_{k=0}^{\left\lfloor \frac{n-1}{2} \right\rfloor} \binom{n}{2k+1}.$$

Vad blir dessa två summor tillsammans? Kan du använda det för att få en formel för uttrycket? Övning 6. Antag att ett heltal n har primtalsfaktorisering n = $p_1^{\alpha_1}p_2^{\alpha_2}\dots p_r^{\alpha_r}$. Använd inklusion-exklusion för att ge en formel för antalet heltal mellan 1 och n som är relativt prima till n, det vill säga antalet $j \in [n]$ sådana att den största gemensamma delaren till j och när 1.